

สภาพการณ์และความต้องการในการใช้สื่อการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร

นายพนม อินวูล

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาโสตทัศนศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

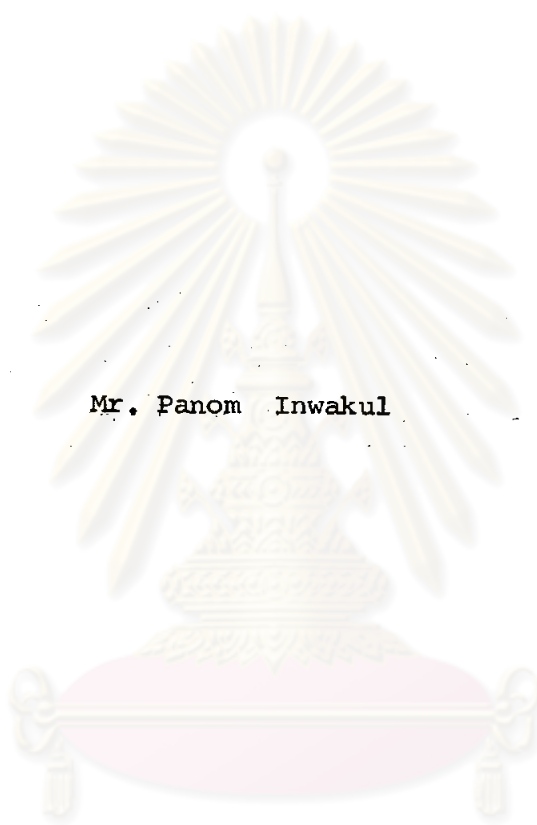
พ.ศ. ๒๕๒๘

ISBN 974-564-735-7

010934

I 16591094

STATUS AND NEEDS IN UTILIZING INSTRUCTIONAL MEDIA OF
ELEMENTARY SCHOOL TEACHERS UNDER THE JURISDICTION
OF THE OFFICE OF BANGKOK PRIMARY EDUCATION

Mr. Panom Inwakul

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Audio-Visual Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1985

หัวข้อวิทยานิพนธ์ สภาพการและความต้องการในการใช้สื่อการสอนของครู
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา
กรุงเทพมหานคร

โดย นายพนม อินวูล

ภาควิชา โสวัตต์คนศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุนันท์ ปัทมาคม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้ฉันวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... *สุนันท์ ปัทมาคม* คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ บุณนาค)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... *ประจักษ์ดี หอมสนิท* ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.ประจักษ์ดี หอมสนิท)

..... *สุนันท์ ปัทมาคม* กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุนันท์ ปัทมาคม)

..... *สิลาพฤทธิ* กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิรุฬห์ สิลาพฤทธิ)

..... *เนตรประเสริฐ* กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สม เขาว์ เนตรประเสริฐ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ สภาพการและความต้องการในการใช้สื่อการสอนของครู
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา
กรุงเทพมหานคร

ชื่อ นายพนม อินวกุล

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุนันท์ ปัทมาคม

ภาควิชา โสวัตศนศึกษา

ปีการศึกษา ๒๕๒๗

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการและความต้องการในการใช้สื่อการสอนของครูโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นครู จำนวน
๖๒๕ คน และเป็นเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานสื่อการสอน จำนวน ๓๔ คน จากโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดย
ใช้สถิติ หาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

๑. สภาพของสื่อการสอนประเภทอุปกรณ์และเครื่องมือ พบว่าที่มีอยู่มากคือ
เครื่องรับวิทยุ เครื่องวิทยุบันทึกเสียงแบบกระเป๋าคิ้ว และเครื่องบันทึกเสียง ส่วนที่มีอยู่
น้อยแต่มีสภาพดี คือ เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องฉายภาพยนตร์ ๘ มม. เครื่องฉายฟิล์มลูบ
เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องฉายภาพทับ และกล้องบันทึกภาพโทรทัศน์

๒. เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน ครูส่วนมากใช้เป็นบางครั้ง สื่อการสอนประเภท
วัสดุที่ใช้มาก คือ หนังสือแบบเรียน กระดานดำ และรูปภาพ ส่วนวิธีการที่ใช้มาก คือ
การสาธิต การเล่นเกม และการแสดงบทบาทสมมติ

๓. สื่อการสอนที่ครูต้องการมาก คือ ของจริง สมุดภาพ ของตัวอย่าง ภาพโปสเตอร์
และรูปภาพ ประเภทวิธีการที่ต้องการมาก คือ การสาธิต การทดลอง ความรู้ในการผลิต
สื่อการสอนจากวัสดุราคาเบา

๔. ปัญหาในการใช้สื่อการสอนของครู คือ ขาดงบประมาณสำหรับการผลิต
และไม่มีเวลาในการผลิต

คุนยวิทยทรพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title Status and Needs in Utilizing Instructional
Media of Elementary School Teachers Under
the Jurisdiction of The office of Bangkok
Primary Education

Name Mr. Panom Inwakul

Thesis Advisor Assistant Professor Sunan Patamachome

Department Audio-Visual Education

Academic Year 1984

ABSTRACT

Purpose:

To study the status and needs in utilizing instructional media of the elementary school teachers under the Jurisdiction of the Office of Bangkok Primary Education.

Procedures:

Data were collected from 624 teachers and 35 media personnel in the elementary school under the Jurisdiction of the Office of Bangkok Primary Education by means of the questionnaires and interview. Data were statistically analysed in term of percentage, arithmetic mean and standard deviation.

Results:

1. Radio, portable radio-tape recorders and tape recorders were the most commonly instructional equipments found in schools. The less using and good condition of equipments were television receivers, 8 mm. film projectors, filmloop projectors, overhead projectors, opaque projectors and television cameras.

2. Teachers occasionally used instructional media in teaching. They frequently used text-books, chalkboard and pictures. The teaching techniques frequently used were demonstrations, games and role-playing.

3. Most of instructional media which teachers needed were: objects, scrap-books, specimens, poster, and pictures, and teaching techniques which they needed were: demonstrations, experiments and knowledge of producing instructional media from low-cost materials.

4. Problems in instructional media utilizing of teachers were lack of budget and time in production.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุนันท์ บัณฑิตมาศ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ช่วยเหลือให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นตลอดมา ผู้เขียนขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิรุทธิ์ สีลาพฤทธิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเชาว์ เนตรประเสริฐ อาจารย์ ดร.ประสภศักดิ์ หอมสนิท หัวหน้าภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล วัชรภักย์ ที่มีส่วนช่วยเหลือในการวิจัย ผู้เขียนไม่ขอลืมพระคุณและจะระลึกถึงความดีของท่านตลอดไป

นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบคุณสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่ให้ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณท่านผู้บริหารโรงเรียน และครูที่เสียสละเวลาอันมีค่าตอบแบบสอบถามของการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณอาจารย์ชลิต พุทธรักษา ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดนาคปรก อาจารย์จิรพร ไพสิฐพิสุทธิ์ ที่มีส่วนช่วยเหลือผู้เขียนเป็นอย่างมาก ความดีนี้จะตราตรึงอยู่ในใจของผู้เขียนตลอดเวลา ขอขอบคุณพี่ ๆ และเพื่อน ๆ ที่ให้กำลังใจ

พนม อินวถูล

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
รายการตารางประกอบ	ฅ

บทที่

๑	บทนำ	๑
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
	คำจำกัดความในการวิจัย	๔
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	๔
๒	การศึกษาขั้นพื้นฐานและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕
	แนวความคิดในการนำสื่อการสอนมาใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา	๕
	คุณค่าของสื่อการสอน	๖
	คุณค่าของการใช้สื่อการสอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา	๗
	การวางแผนการใช้สื่อการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา	๗
	การใช้สื่อการสอนกับพัฒนาการของเด็กในวัยประถมศึกษา	๘
	สื่อการเรียนการสอนกับหลักสูตรประถมศึกษาในปัจจุบัน	๘
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๐
๓	การดำเนินการวิจัย	๑๖
	กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย	๑๖
	เครื่องมือในการวิจัย	๑๖

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	๑๗
การวิเคราะห์ข้อมูล	๑๗
๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๑๘
๕ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและขอเสนอแนะ	๓๘
สรุปผลการวิจัย	๓๘
อภิปรายผลการวิจัย	๔๑
ขอเสนอแนะ	๔๓
บรรณานุกรม	๔๔
ภาคผนวก ก	๔๘
ภาคผนวก ข	๖๘
ภาคผนวก ค	๗๔
ภาคผนวก ง	๗๗
๒๕๖๕๓๓๓ ๓๓๑๑๑	๘๐

คุุณย์วทยทรพยวกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
๑. จำนวนครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สป.กทม. จำแนกตามเพศ	๑๘
๒. จำนวนครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สป.กทม. จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา	๑๙
๓. จำนวนครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สป.กทม. จำแนกตามอายุราชการ	๑๙
๔. จำนวน เวลาที่การสอนต่อสัปดาห์ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สป.กทม.	๒๐
๕. งานในหน้าที่อื่น ๆ นอกจากทำการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สป.กทม.	๒๑
๖. ความรู้และประสบการณ์ทางด้านสื่อการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สป.กทม.	๒๒
๗. ความคิดเห็นต่อสื่อการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สป.กทม.	๒๓
๘. การใช้สื่อการสอนประกอบการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สป.กทม.	๒๔
๙. การใช้สื่อการสอนขณะทำการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สป.กทม.	๒๔
๑๐. ที่มาของสื่อการสอนที่ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สป.กทม. เคยใช้ประกอบการสอน	๒๔
๑๑. สภาพการของสื่อการสอนประเภทอุปกรณ์ และ เครื่องมือที่มีอยู่ในปัจจุบัน ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สป.กทม.	๒๖
๑๒. สภาพการของการใช้สื่อการสอนประเภทวัสดุของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สป.กทม. แยกตามชนิดของสื่อ	๒๘

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
๑๓. การใช้สื่อการสอนประเภทวิธีการของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สป.กทม.	๓๑
๑๔. ความต้องการใช้สื่อประเภทวัสดุของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สป.กทม.	๓๒
๑๕. ความต้องการใช้สื่อการสอนประเภทวิธีการของครูโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัด สป.กทม.	๓๔
๑๖. ปัญหาในด้านการดำเนินงานด้านสื่อการสอนของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ สื่อการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สป.กทม.	๓๖

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย